

1. JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO POWROTU?



PRZED POWROTEM

Przygotowując się do powrotu do Polski, szczególnie po dłuższym pobycie za granicą, warto zastanowić się jakie czekają cię formalności związane z powrotem i które z nich należałoby dopełnić będąc jeszcze za granicą.

Lista formalności zależy od twojej indywidualnej sytuacji, od prawodawstwa kraju, w którym przebywasz i czasu jaki tam spędziłeś/-eś.

Poniżej znajdziesz przykłady tych działań, o których warto pamiętać przygotowując się do powrotu:

- Poproś pracodawcę o wystawienie referencji, będą one twoją rekomendacją – świadectwem jakości wykonywanej przez ciebie pracy, ale też informacją, że dobrze radziłeś/-eś sobie poza Polską.
- Zapytaj czy były pracodawca zgodzi się udzielić także referencji ustnych.
- Poproś o referencje także gdy odbywałeś praktyki lub staż za granicą, gdyż mogą okazać się pomocne w zdobyciu pierwszej pracy.
- Poproś pracodawcę lub uprawnioną do tego instytucję o wydanie dokumentów potwierdzających twój staż pracy nabyty za granicą. Po powrocie będziesz mogła/mógł na ich podstawie uzyskać świadczenia pieniężne m.in. zasiłek dla bezrobotnych, emeryturę czy rentę.
- Zwróć się do publicznej służby zatrudnienia, która przyznała ci zasiłek dla bezrobotnych o dokumenty uprawniające cię do transferu tego świadczenia do Polski lub o przekazywanie zasiłku na twoje konto w Polsce (więcej w części Świadczenia społeczne na str. 8–9).
- Jeśli skończyłeś za granicą jakąś szkołę – jeszcze przed powrotem skontaktuj się z jednym z kuratorów w Polsce w celu sprawdzenia, jakie formalności i dokumenty są niezbędne do nostryfikacji posiadanego przez ciebie świadectwa, tak by potrzebne dokumenty zgromadzić przed wyjazdem.
- Jeśli przebywasz w którymś z krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), który tworzą kraje Unii Europejskiej oraz Lichtenstein, Islandia, Norwegia lub w Szwajcarii, wystąp do instytucji uprawnionej

do wydania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Na początku pobytu posiadana karta pozwoli ci w nagłym przypadku skorzystać z pomocy publicznej opieki zdrowotnej w Polsce.

2. JAKIE FORMALNOŚCI CZEKAJĄ NA CIEBIE PO POWROCIE?



FORMALNOŚCI PO POWROCIE

Powrót do kraju, szczególnie po dłuższym pobycie za granicą, wiąże się z koniecznością dopełnienia szeregu kwestii formalnych. Szybkie uregulowanie najważniejszych spraw po powrocie, pozwoli uniknąć wielu trudności i niepotrzebnej zwłoki zarówno w urzędach, jak i w sprawach codziennych.

Najważniejsze formalności, które czekają cię po powrocie:

- **Meldunek** w miejscu pobytu stałego lub czasowego należy dokonać przed upływem czwartej doby od dnia przybycia na miejsce.
- **Dowód osobisty**, który utracił ważność trzeba jak najszybciej wymienić na nowy. Posiadanie ważnego dowodu jest twoim obowiązkiem, a jego brak uniemożliwi ci załatwienie jakiegokolwiek sprawy urzędowej;
- **Paszport** – jeżeli wjechałaś/-eś do Polski na podstawie paszportu, który stracił ważność, najlepiej zaraz po powrocie, wymień go na nowy;
- **Prawo jazdy** – w przypadku, gdy posiadasz prawo jazdy wydane przez kraj, sygnatariusza konwencji o ruchu drogowym¹⁾, możesz

¹⁾ Kraje sygnatariusze Konwencji o ruchu drogowym sporządzonej w Wiedniu w dniu 8 listopada 1968 r.: 1) Republika Południowej Afryki, 2) Republika Albanii, 3) Republika Austrii, 4) Wspólnota Bahamów, 5) Królestwo Bahrajnu, 6) Republika Białorusi, 7) Królestwo Belgii, 8) Bośnia i Hercegowina, 9) Federacyjna Republika Brazylii, 10) Republika Bułgarii, 11) Republika Chorwacji, 12) Republika Czeska, 13) Królestwo Danii, 14) Republika Estońska, 15) Republika Filipin, 16) Republika Finlandii, 17) Republika Francuska, 18) Republika Grecka, 19) Gruzja, 20) Kooperacyjna Republika Gajany, 21) Islamska Republika Iranu, 22) Państwo Izrael, 23) Serbia i Czarnogóra, 24) Republika Kazachstanu, 25) Demokratyczna Republika Konga, 26) Republika Kuby, 27) Państwo Kuwejt, 28) Republika Litewska, 29) Wielkie Księstwo Luksemburga, 30) Republika Łotewska, 31) Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, 32) Królestwo Marokańskie, 33) Republika Mołdowy, 34) Księstwo Monako, 35) Mongolia, 36) Republika Federalna Niemiec, 37) Republika Nigru, 38) Królestwo Norwegii, 39) Islamska Republika Pakistanu, 40) Federacja Rosyjska, 41) Rumunia, 42) Republika San Marino, 43) Republika Senegalu, 44) Republika Seszeli, 45) Republika Słowacka, 46) Republika Słowenii, 47) Konfederacja Szwajcarska, 48) Królestwo Szwecji, 49) Republika Środkowoafrykańska, 50) Republika Tadykistanu, 51) Republika Tunezyjska, 52) Turkmenistan, 53) Ukraina, 54) Wschodnia Republika Urugwaju, 55) Republika Uzbekistanu, 56) Republika Węgierska, 57) Republika Włoch, 58) Republika Wybrzeża Kości Słoniowej, 59) Republika Zimbabwe. Rzeczpospolita Polska zawarła dwustronne Umowy o wzajemnym uznawaniu praw jazdy z Cesarstwem Japonii i Republiką Korei.

wymienić je na polski dokument w Wydziale Komunikacji właściwym ze względu na miejsce zameldowania na pobyt stały lub czasowy.

UWAGA! W przypadku posiadania prawa jazdy wydanego w innym kraju aby otrzymać polski dokument musisz ponownie zdać egzamin teoretyczny w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego

- **PESEL** – w przypadku, gdy wrócisz do kraju z dzieckiem urodzonym za granicą musisz wystąpić, o nadanie mu numeru PESEL, podobnie o numer PESEL powinien wystąpić przybyły z tobą cudzoziemiec, z którym pozostajesz w związku małżeńskim.

Numer PESEL nadawany jest obywatelowi lub cudzoziemcowi przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, na wniosek właściwego organu gminy, płatnika składek ubezpieczeniowych lub polskiego konsula, więcej na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w części: dowody i paszporty:

www.mswia.gov.pl

Od 1 stycznia 2012 r. numer PESEL pełni również funkcję **identyfikatora podatkowego**, dla osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub niebędących zarejestrowanymi podatnikami podatków od towarów i usług.

- **NIP** – Numer Identyfikacji Podatkowej – w przypadku gdy zamierzasz rozpocząć w Polsce prowadzenie własnej działalności gospodarczej, a nie posiadasz jeszcze NIP-u, zgłoś się z wnioskiem do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla miejsca twojego zamieszkania o nadanie tego numeru. Będziesz go potrzebował/-a do celów podatkowych.

Szczegółowe informacje na temat NIP możesz uzyskać na stronach internetowych lub w siedzibach urzędów skarbowych na terenie całego kraju lub za pośrednictwem uruchomionej przez ministra

właściwego do spraw finansów publicznych – **Krajowej Informacji Podatkowej**:

<http://www.mf.gov.pl/index.php?dzial=2562&wysw=2&const=4>

gdzie znajdziesz numery kontaktowe dla osób dzwoniących zarówno z Polski, jak i z zagranicy.

- **Rejestracja w powiatowym urzędzie pracy i wizyta w wojewódzkim urzędzie pracy** – w przypadku, gdy twój powrót do kraju nastąpi w trakcie pobierania za granicą zasiłku dla bezrobotnych, masz możliwość kontynuacji otrzymywania tego świadczenia po powrocie do kraju. Jednak musisz **w terminie 7 dni** od powrotu zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy w powiatowym urzędzie pracy, a następnie zgłosić się do wojewódzkiego urzędu pracy (więcej w części Świadczenia społeczne na str. 8–9).
- **Służba wojskowa** – w przypadku, gdy masz nieuregulowany stosunek do służby wojskowej, powinieneś pamiętać o konieczności zawiadomienia Wojskowej Komisji Uzupelnień o swoim powrocie do kraju (pomimo tego, że w Polsce zawieszono z dniem 1 stycznia 2010 r. odbywanie czynnej zasadniczej służby wojskowej).
- **Nostryfikacja zagranicznych świadectw, dyplomów** – w przypadku ukończenia szkoły za granicą należy zadbać by zdobyte wykształcenie zostało uznane w Polsce. Zagraniczne dokumenty o wykształceniu uznawane są w Polsce na mocy umów międzynarodowych o uznawalności wykształcenia bądź na drodze nostryfikacji. Trzeba zatem pamiętać o nostryfikacji świadectw szkolnych, świadectw maturalnych i dyplomów wyższych uczelni uzyskanych za granicą. Więcej szczegółów na stronie Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej:

<http://www.buwiwm.edu.pl/uzn/index-intro.htm>

POSZUKIWANIE PRACY

Praca za granicą to często okazja do zdobycia różnego rodzaju doświadczeń i umiejętności, które mogą zwiększyć szanse na sukces na rodzimym rynku pracy. Ważne zatem jest, aby twoje dodatkowo nabyte umiejętności mogły być uznane także w Polsce i mogły stanowić atut w rozmowach z przyszłymi pracodawcami. Uznawanie kwalifikacji zawodowych oraz staż pracy nabytej za granicą zostały szczegółowo uregulowane przez przepisy Unii Europejskiej, więc:

<http://www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/mobilnosc-akademicka-i-zawodowa/uznawanie-kwalifikacji-zawodowych/#c32>

Poszukiwania pracy w Polsce najlepiej zacząć już na etapie planowania powrotu. Idealnie jeżeli znajdziesz pracę w kraju jeszcze podczas pobytu za granicą i wrócisz do Polski po to, żeby podjąć zatrudnienie.

Jeżeli nie uda ci się znaleźć pracy przed powrotem do kraju, poszukując pracy możesz skorzystać z pomocy powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy oraz agencji zatrudnienia, a jeżeli ukończyłeś 15 lat a nie ukończyłeś 25 roku życia pomoc otrzymasz także w Ochotniczych Hufcach Pracy.

Wszystkie te instytucje są zobowiązane do udzielania bezpłatnej pomocy w zakresie poszukiwania pracy

Także twój/twoja mąż/zona lub partner/ka, który jest cudzoziemcem i przyjechał z tobą do Polski, może podjąć pracę w Polsce.

Jeżeli jednak twój/twoja partner/ka nie jest obywatelem EOG lub Szwajcarii najpierw będzie musiał uzyskać zezwolenie na pracę od wojewody właściwego ze względu na miejsce wykonywania pracy.

PODATKI

Praca w dwóch lub więcej krajach w ciągu tego samego roku podatkowego, może oznaczać konieczność rozliczenia się z podatków w każdym z tych państw. Zatem, jeszcze przed powrotem, skontaktuj się z urzędem

skarbowym w kraju pobytu i z polskim urzędem skarbowym w celu ustalenia jakie dokumenty i procedury będą obowiązywały przy rozliczaniu się z „fiskusem”.

Szczegółowe informacje na temat rozliczania podatków w Polsce możesz uzyskać na stronach internetowych lub w siedzibach urzędów skarbowych na terenie całego kraju lub za pośrednictwem uruchomionej przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych – **Krajowej Informacji Podatkowej**:

<http://www.mf.gov.pl/index.php?dzial=2562&wysw=2&const=4>

gdzie znajdziesz numery kontaktowe dla osób dzwoniących zarówno z Polski, jak i z zagranicy.

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Wracając do Polski po okresie pracy za granicą zadbaj również o załatwienie przed wyjazdem formalności związanych ze świadczeniami społecznymi. Jest to o tyle istotne, że od tego zależy czy w przyszłości uzyskasz prawo do otrzymywania świadczeń społecznych: emerytury, renty czy świadczenia rodzinnego.

Jeżeli pracowałaś/-eś za granicą **w państwach EOG** lub w Szwajcarii, a po zakończeniu pracy zarejestrowałaś/-eś się i zostałaś/-eś objęta pomocą tamtejszych służb zatrudnienia oraz przyznano ci świadczenia pieniężne, np. zasiłek dla bezrobotnych, to w przypadku powrotu do kraju w trakcie pobierania tego świadczenia masz możliwość **jego transferu do Polski**. W tym celu przed wyjazdem zgłoś się do instytucji i poproś o wystawienie **dokumentu przenośnego U2 lub formularza E303**.

Oznacza to, że zasiłek dla bezrobotnych przyznany w Lichtensteinie, Islandii, Norwegii lub Szwajcarii będzie Ci wypłacany przez powiatowy urząd pracy w wysokości takiej, jaka przysługuje w ww. państwie, w którym zostało przyznane prawo do jego otrzymywania – w przeliczeniu na polską walutę.

Natomiast zasiłek dla bezrobotnych nabyty w jednym z państw Unii Europejskiej będzie wypłacany bezpośrednio na twoje konto przez właściwą instytucję zagraniczną, która ten zasiłek przyznała.

Żebyś jednak mógł kontynuować w Polsce pobieranie świadczenia przyznanego za granicą, w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od dnia powrotu, zgłoś się do powiatowego urzędu pracy i zarejestruj się jako osoba poszukująca pracy. Następnie zgłoś się do właściwego wojewódzkiego urzędu pracy, który po zweryfikowaniu danych potwierdzi fakt twojej rejestracji w polskim powiatowym urzędzie pracy, w celu wypłaty zasiłku nabytego za granicą. Świadczenie to będzie mogło być wypłacane przez okres, na jaki zostało ci przyznane, jednak **nie dłużej niż przez trzy miesiące od dnia wyjazdu z państwa ostatniego zatrudnienia**. W przypadku zasiłku dla bezrobotnych przyznanego w państwie Unii Europejskiej jego pobieranie może być przedłużone maksymalnie do sześciu miesięcy przez instytucję, która ten zasiłek przyznała.

Ze szczegółowymi przepisami w tym zakresie można zapoznać się na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej:

<http://www.mpips.gov.pl/index.php?gid=1541>

ZDROWIE

Wracając do kraju po okresie dłuższego pobytu za granicą, musisz upewnić się co do tego, czy przysługuje ci prawo do opieki zdrowotnej na terenie Polski. Pamiętaj także o ubezpieczeniu członków swojej rodziny, którzy razem z tobą wracają do kraju. Warunkiem koniecznym dostępu do służby zdrowia finansowanej ze środków publicznych jest posiadanie ważnego ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce lub w innym kraju EOG lub Szwajcarii. Zatem, aby przez pierwszy okres po powrocie mieć prawo do podstawowej opieki zdrowotnej, pamiętaj by wyjeżdżając zaopatrzyć się w **Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ)** lub odpowiedni **formularz Serii E 100** lub **dokument przenośny S1** wydany przez instytucję kraju, z którego wracasz.

Karta EKUZ upoważnia cię do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej, które są niezbędne z medycznego punktu widzenia podczas tymczasowego pobytu i nie mają charakteru planowanego. Termin ważności karty określa instytucja wydająca.

Karta przestaje obowiązywać w momencie zgłoszenia do polskiego obywatelskiego ubezpieczenia zdrowotnego, np. w związku z rozpoczęciem pracy.



GDY PRACUJESZ

Jeżeli w swoim miejscu pracy spotkasz się z nienależytym przestrzeganiem przepisów prawa pracy lub twoje prawa pracownicze będą łamane, poczujesz się wykorzystywany przez pracodawcę możesz zwrócić się o pomoc i przeprowadzenie kontroli do okręgowego inspektoratu pracy właściwego dla miejsca wykonywania pracy.

Wykaz Inspektoratów PIP znajdziesz na stronie:

<http://www.pip.gov.pl>

JEŻELI ZAMIERZASZ WYJECHAĆ DO PRACY ZA GRANICĘ ZAJRZYJ NA DRUGĄ STRONĘ INFORMATORA

Przy tworzeniu niniejszego informatora korzystano z materiałów publikowanych przez: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Finansów, Narodowy Fundusz Zdrowia, Państwową Inspekcję Pracy, Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej, Portal powroty.zielonalinia.gov.pl, Fundację Itaka.

Miejsce na twoje notatki

Adresy i telefony konsulatów:

Numer Poland Direct:

Miejsce na twoje notatki